२०७५ श्रावण

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरण
गौमुल गाउंपालिका

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को

वार्षिक

प्रगति प्रतिवेदन

गौमुल गाउंपालिका
गाउंकार्यपालिकाको कार्यालय
घट्मुना, बाजुरा
७ नं. प्रदेश, नेपाल

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना
प्राविधिक सहयोग इकाई
मार्तडी, बाजुरा

विषय सूची

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को प्रगती सारांश.......... 2

१. पृष्ठभूमी.......... 5

२. लक्ष बमोजिम उपलब्धी.......... 6

२.१. जलउपयोग गुरुयोजना.......... 6

२.२. भौतिक प्रगति.......... 7

२.३. क्षमता विकास.......... 8

२.४. जीविकोपार्जन कार्यक्रम.......... 8

३. अनुगमन तथा प्रतिवेदन.......... 10

४. प्रगती समीक्षा तथा योजना तर्जुमा.......... 11

५. नीति तर्जुमा.......... 11

६. सहकार्य.......... 12

७. आइपरेका समस्याहरु.......... 13

अनुसूची १ : यस आ.व.मा संचालित योजनाहरुको विवरण.......... 14

अनुसूची २ : यस आ.व.मा संचालित तालिमहरुको विवरण.......... 16

अनुसूची ३ : सहकारी संस्थाको विवरण.......... 18

अनुसूची ४ : गाउँपालिकाका नमूना उपलब्धीहरु तथा सफलताका कथाहरु.......... 24

अनुसूची ५ : भिजिबिलिटी.......... 28

अनुसूची ६ : जनशक्ति विवरण.......... 29

तालिका सूची

तालिका १ : जलउपयोग गुरुयोजना तर्जुमाको प्रगति स्थिति

तालिका २ : यस आर्थिक वर्षमा हासिल गरिएको भौतिक उपलब्धी

तालिका ३ : लक्ष बमोजिम भौतिक उपलब्धी हासिल हुन नसक्नुको कारण

तालिका ४ : क्षमता विकास तर्फ प्रशिक्षित जनशक्तिको विवरण सारांश

तालिका ५ : घरबारी व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी विवरण

तालिका ६ : आयआर्जन सम्बन्धी विवरण

तालिका ७ : सहकारी सम्बन्धी विवरण

तालिका ८ : योजनास्तरमा गरिएको अनुगमनको विवरण

तालिका ९ : गाउँपालिकाबाट परियोजनामा पेश भएका प्रतिवेदनहरु

तालिका १० : अनुगमनमा औंल्याइएका सुझावहरुको कार्यान्वयन

तालिका ११ : गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक

तालिका १२ : परियोजनासँग सम्बन्धित कृयाकलापहरुमा सहकार्य

तालिका १३ : आइपरेका समस्याहरु तथा समाधानका प्रयासहरु

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को प्रगती सारांश

स्थानीय तहको नाम:	गौमुल गाउँपालिका
परियोजनाको नाम :	ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरण
प्रतिवेदनको समयावधी	१ श्रावण २०७४ देखी ३१ आषाढ २०७५ (16th July 2017 to 16th July 2018)

क. आर्थिक प्रगती सारांश

	शीर्षक	बजेट	निकासा	खर्च	खर्च %
परियोजनाको लागि यस आ.ब.को कुल बजेट तथा खर्चको अवस्था (रु हजारमा) (दातृ निकाय, नेपाल सरकार तथा स्थानीय तह समेत)	पूँजीगत	२८,३०७.००	२८,३०७.००	२८,३०७.००	१००%
	कार्यक्रम/चालु:	८,२७४.००	८,२७४.००	८,१०२.४९	९८%
	जम्मा	३६,५८१.००	३६,५८१.००	३६,४०९.४९	१००%

	लगानीको स्रोत	बजेट	निकासा	खर्च	खर्च %
श्रोतगत रुपमा आर्थिक बर्षको बजेट तथा खर्चको अवस्था (रु हजारमा)	स्थानीय तह	२,५००.००	२,५००.००	२,५००.००	१००%
	नेपाल सरकार	१३,८३७.००	१३,८३७.००	१३,८३७.००	१००%
	दातृ निकाय (GoF/EU)	२०,२४४.००	२०,२४४.००	२०,०७२.४९	९९%
	जम्मा	३६,५८१.००	३६,५८१.००	३६,४०९.४९	१००%

ख. भौतिक प्रगती सारांश

नतिजा क्षेत्र	**आर्थिक वर्षको बुँदागत प्रमुख उपलब्धी**
नतिजा १ : खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता	• आ.व.२०७४/०७५ मा ८ वटा खानेपानी योजनाहरु QARQ का आधारहरु पुरागरी सम्पन्न् भएकाछन्। जसबाट ३३९ घरधुरीका २१७३ जनसंख्या लाभान्वीत भएका छन्। (५ वटा सम्पन्न, ३ वटा निमार्णाधिन) • आ.ब. २०७४/०७५ मा यस् गाउँपालिकाका ४१३ वटा घरधुरीमा सुधारीयको चाङ्ग तथा जुठ्यानको निमार्ण गरी नियमित प्रयोगमा रहेका छन्। • गाउँपालीकाको जल उपयोग गुरु योजना र जिबिकोपार्जन कार्यान्वयन योजना निमार्णका लागी वडा तथा गाउँपालिका स्तरिय योजना तर्जुमा गोष्ठी सम्पन्न गरी तथ्याङ्क प्रबिष्टि गरी प्रतिबेन लेखन प्रकृयामा रहेकोछ। • गाउँपालीकाको सरसफाइ, महिनावारी स्वच्छता तथा पोषण सम्मेलन सम्पन्न भई १६ बुदे घोषणा पत्र निमार्ण गरि जरी जारी गरिएको छ। • बिभिन्न दिबस लगायत, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन, सरसफाइ सप्ताहमा

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

	बिभिन्न क्रियाकलाप संचालन गरी सम्पन्न गरीएको छ । • योजनाहरुको दिगोपनाका लागी उपभोक्ता समिति, सहकारी संस्था लगायत सरोकारवाला निकाय संग गोष्ठी सम्पन्न गरीएको छ । • महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनका सवालहरु सम्बोधनका लागी धामी झाक्रिहरु लाई तालिम संचालन गरी प्रतिबद्धतामा हस्ताक्षर गरीएको छ ।
नतिजा २ : जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन	• आ.ब. २०७४/०७५ मा १६ वटा घरवारी व्यवस्थापन समुह गठन /पुर्न गठन भई ३७१ घरधुरी (७१ दलित र ३०० अन्य) आवद्ध भई १९५५ जनसंख्या लाभान्वीत भएका छन् । • आ.ब. २०७४/०७५ मा १६ वटौ घरवारी व्यवस्थापन समुहलाई ३/३ दिने घरवारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम संचालन गरेको । • आ.ब. २०७४/०७५ मा २ वटा सिंचाई योजना सम्पन्न भई ३३० रोपनी जग्गामा सिंचाई सुबिधा उपल्बध भएको छ साथै ७२ घरधुरीका ४२६ जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । • यस् गाउँपालिका मा १५ जनालाई (११ महिला ४ पूरुष) ५ दिने अगुवा कृषक तालीम संचालन गरीएको छ । • ६ जनालाई (१ महिला ५ पूरुष) ५ दिने बहु उद्धेश्यीय तालीम संचालन (जिल्लामा संयुक्त रुपमा संचालन गरेको) । • वेमौसमी तरकारी खेती प्रबर्धन गर्न गाउँपालिका कृषि शाखा संगको समन्वयमा १० वटा प्लास्टीक घर निमार्णमा सहयोग गरी १० घरधुरीका ५० जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । • अगुवा कृषकहरुका लागी २ दिने घरवारी व्यवस्थापन पुर्न ताजगिय तालीम संचालन (२८ जना सहभागी, २६ महिला सहित) • दुईवटा सहकारीका ३० जना (२० पूरुष १० महिला) संचालकहरुलाई ५ दिने सहकारी व्यवस्थापन तालिम संचालन गरी सम्पन्न गरीएको छ ।
नतिजा ३ : जलवायु परिवर्तन अनुकुलन/प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण	• आ.ब. २०७४/०७५ मा २०० घरधुरीहरुमा सुधारीयको फलामे चुलो जडान गरी १४७७ जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । • यस आ.बा. मा निमार्ण सम्पन्न भएका सबै खानेपानी योजनाहरुको मुहान माथी रिर्चाज पिट निमार्ण गरी बृक्षारोपण गरीएको छ । • सहयोगी व्याक्तिहरुका लागी जिल्ला स्तरीय जोखीम प्रकोप न्यूनिकरण र जलवायू परिर्वतन अनुकुलन सम्बन्धि अभिमुखीकरण संचालन गरी सम्पन्न गरीयो ।

	- आ.ब. २०७४/०७५ मा निर्माण भई सम्पन्न भएका योजनाहरुमा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण मापदण्ड अनुसार काम सम्पन्न भएको छ ।
नतिजा ४ : क्षमता विकास	- आ.ब. २०७४/२०७५ मा यस् गाउँपालिकाले बार्षिक बजेट को ७ % रकम रु. २५००००।०० बिनियोजन गरी १००% खर्च समेत गरी परियोजनाप्रति अपनत्व देखाएको छ । - आ.ब. २०७४/२०७५ मा सम्पन्न भएका खानेपानी र सिँचाई योजनाहरु मा समुदायहरुले कम्तिमा क्रमशः २५% र ३५ % जनश्रमदान र १%/१% नगद लगानी गरेका छन् । - गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयबाट समुदायलाई आवश्यक प्राविधिक तथा प्रशासनीक सहयोग समयमा उपलब्ध गर्नको लागि यस् आ.ब. २०७४/०७५ मा १० पटक गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी निर्णय भएको छ । - उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई सामुदायीक कार्य योजना निमार्ण तालिम १० पटक । - उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई निमार्ण अवधि गोष्ठी संचालन १० पटक । - उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई लेखा व्यवस्थापन पुनः तार्जकिय तालिम ११ पटक । - उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण र अधिकार मुखी अवधारणमा अभिमुखिकरण गोष्ठी १० पटक ।

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

१. पृष्ठभूमी

कर्णाली प्रदेश र प्रदेश सातका ग्रामीण क्षेत्रमा **"न्यायोचित, समतामूलक तथा दिगो रुपमा पानीको उपयोगको माध्यमवाट स्थानीय जनताहरुको जीवनस्तर सुधार तथा जीवीकोपार्जनका अवसरहरुको वृद्धि गर्ने"** लक्ष्यका साथ नेपाल सरकार र गणतन्त्र फिनल्याण्ड सरकार बीच सम्झौता भई आर्थिक वर्ष २०६३/०६४ देखि यस क्षेत्रका १० जिल्लाहरु (अछाम, बैतडी, बझाङ्ग, बाजुरा, डडेलधुरा, दार्चुला, डोटी, कैलाली, दैलेख र हुम्ला) मा सफलतापूर्वक निरन्तर सञ्चालन भइरहेको ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनो (RVWRMP) राज्यको पुनर्संरचनासँगै नेपालको संविधान २०७२ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को मर्म अनुरुप अर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को आरम्भ देखिनै स्थानीय सरकार मातहत कार्यान्वयन भईरहेको छ ।

नेपालमा संघीयताको कार्यान्वयन सँगै नेपालको संविधान २०७२ ले परिकल्पना गरे वमोजिम स्थानीय विकास निर्माणको जिम्मेवारी स्थानीय तहको काँधमा आएको छ । संघ र प्रदेशको संयुक्त अधिकार सूचीमा भएका बाहेक स्थानीय तहका विभिन्न २२ वटा अधिकारहरु नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ मा व्यवस्था गरिएको छ । जस अनुसार स्थानीय स्तरका जनसरोकारका सबै विषयवस्तुहरुको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन स्थानीय तहको जिम्मेवारी भित्र पर्दछ ।

यस गाउँपालिकामा परियोजना कार्यान्वयन गर्नको लागि मिति २०७४/०४/२५ मा स्थानीय पूर्वाधार विकास तथा कृषि सडक विभाग, यस गाउँपालिका र जिल्ला समन्वय समिति बीच समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको हो । सोहि समझदारी पत्रमा उल्लेख भएका बुँदाहरु तथा परियोजनाको स्वीकृत परियोजना कार्यान्वयन निर्देशिका मा उल्लेख भएका प्रावधानहरु मातहत रही आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा किटान गरिएका लक्ष वमोजिम हासिल गरिएका उपलव्धीहरु, आइपरेका समस्याहरु लगायतका विषयहरुलाई विष्लेशण गरी यो वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा परियोजना अन्तर्गत कुल बिनियोजित रकम मध्ये १०० प्रतिशत निकासा भै १०० प्रतिशत खर्च भएको छ । जसमध्ये नेपाल सरकार तर्फको कम १०० प्रतिशत खर्च भएको छ भने दातृ निकाय तर्फको रु १,७१,५०८ अर्को वर्षमा सरी गएको छ । स्थानीय तहको विनियोजित रकम १०० प्रतिशत खर्च भईसकेको छ । यस स्थानीय तहमा बजेटको तुलनामा १००% आर्थिक प्रगति हासिल भएको छ ।

तर्जुमा गरिएका १२ वटा भौतिक निर्माण तर्फका योजनाहरु मध्ये ११ वटा योजनाहरु सम्पन्न भएका छन् । तर ८ वटा योजनाहरुको अन्तिम किस्ता रकम भुक्तानी समेत भैसकेका छन् । पुजिगत तर्फको बजेट अपुगका कारणले ३ वटा योजनाहरुको अन्तिम किस्ता भुक्तानी हुन बाँकी रहेको छ भने १ वटा निर्माणाधिन योजनाहरु आगामी बर्ष समेत निरन्तर रुपमा निर्माण कार्य हुने गरी जिम्मेवारी सरी गएका छन् ।

यस प्रतिवेदनमा गौमुल गाउँपालिकामा ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना अन्तर्गत हासिल भएको प्रगती तथा सम्पन्न हुन नसकेकाका क्रियाकलापहरु तथा आइपरेका समस्याहरुलाई संक्षिप्त रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ । यस प्रतिवेदनले गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समिति तथा परियोजना सहयोग इकाई/परियोजना समन्वय कार्यालयलाई समेत भविष्यमा परियोजनालाई थप प्रभावकारी बनाउनको लागि चाल्नु पर्ने आवश्यक कदमको बारेमा मार्गदर्शन प्रदान गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

२. लक्ष बमोजिम उपलब्धी

२.१. जलउपयोग गुरुयोजना

यस गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा तर्जुमा गर्ने लक्ष राखिएको जलउपयोग गुरुयोजना सम्बन्धमा निम्न बमोजिम प्रगति हासिल भएको छ। जलउपयोग गुरुयोजनासंग सम्बन्धित क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु शीर्षकमा उल्लेख गरिएको छ। जलउपयोग गुरुयोजना सम्बन्धमा यस आर्थिक वर्षमा भएको प्रगति निम्न बमोजिम रहेको छ।

तालिका १ : जलउपयोग गुरुयोजना तर्जुमाको प्रगति स्थिति

लक्ष्य	प्रगति
गाउँपालिका स्तरीय परामर्श गोष्ठी	मिति २०७४/११/१३ गते ३५ जनाको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो।
वडा स्तरीय योजना प्रथामिकिकरण र जिबिकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारी	
वडा नं. १	मिति २०७४/१२/१२ देऔ १३ गते सम्म ५१ जना सहभागिहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरियो।
वडा नं. २	मिति २०७४/१२/१० देखी ११ गते सम्म ३६ जना सहभागिहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरियो।
वडा नं. ३	मिति २०७४/१२/०७ देखी ०८ गते सम्म ३९ जना सहभागिहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरियो।
वडा नं. ४	मिति २०७४/१२/०१ देखी ०२ गते सम्म ३९ जना सहभागिहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरियो
वडा नं. ५	मिति २०७४/१२/०५ देखी ०६ गते सम्म ३२ जना सहभागिहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरियो।
वडा नं. ६ को जलउपयोग गूरुयोजना र जिबीकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारी।	
वडास्तरीय समन्वय बैठक	मिति २०७४/११/२० गते ४५ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न गरीयो।
महिला तथा दलित समदायहरुका लागी क्षमता बिकास तालिम	मिति २०७४/११/२६ देखी २८ गते सम्म ३५ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा तालिम सम्पन्न गरीयो।
वडा स्तरीय क्षमता बिकास गोष्ठी	मिति २०७४/१२/०४ गते २२ जना सहभागीहरुको उपिस्थतिमा सम्पन्न गरियो।
चौड उपजलाधार क्षेत्र स्तरीय बैठक	मिति २०७४/१२/१४ गते १७ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सामाजिक नक्सा तयारी र डाटा संकलन कार्य सम्पन्न गरियो।
ब्रह्ममाण्डौ उपजलाधार क्षेत्र स्तरीय बैठक	मिति २०७४/१२/१८ गते ५० जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सामाजिक नक्सा तयारी र डाटा संकलन कार्य सम्पन्न गरियो।
भराडथुम उपजलाधार क्षेत्र स्तरीय बैठक	मिति २०७४/१२/२१ गते ८० जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सामाजिक नक्सा तयारी र डाटा संकलन कार्य सम्पन्न गरियो।
बार्कुलेख उपजलाधार क्षेत्र स्तरीय बैठक	मिति २०७४/१२/२४ गते ६७ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सामाजिक नक्सा तयारी र डाटा संकलन कार्य सम्पन्न गरियो।
गोल्केखोला उपजलाधार क्षेत्र स्तरीय बैठक	मिति २०७५/०१/०४ गते २६ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सामाजिक नक्सा तयारी र डाटा संकलन कार्य सम्पन्न गरियो।
वडा स्तरीय योजना तर्जुमा तथा जिबिकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारी।	मिति २०७५/०३/१२ देखी १४ गते सम्म ३६ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो।
गाउँपालीका स्तरीय जलउपयोग गूरुयोजना/जिबिकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारी र निती तथा कार्यकम सम्बन्धि कार्यशाला गोष्ठी	मिति २०७५/०३/१८ देखी २० गते सम्म ३६ जना सहभागीहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

२.२. भौतिक प्रगति

यस गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा भौतिक निर्माण तर्फ हासिल गरिएको प्रमुख उपलब्धी बुँदागत रुपमा निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

- ८ वटा खानेपानी योजना सम्पन्न (५ वटा सम्पन्न मध्य २ वटा योजनाको अन्तीम किस्ता भुक्तानि गर्न बाकी, १ वटा निमार्णाधिन)
- २ वटा सिंचाई योजना सम्पन्न भई ३३० रोपनी खेतीयोज्ञ जमिनमा सिंचाई हुने छ ।
- २०० घरधुरीहरुमा सुधारीयको फलामे चुलो, भाँडा सुकाउने चाँङ्ग, फोहर फाल्ने खाडल, जुठेन र पानीको ड्रम समेत जडान गरीएको छ ।

तालिका २ : यस आर्थिक वर्षमा हासिल गरिएको भौतिक उपलब्धी

क्र.सं.	योजनाको प्रकार	सम्पन्न गर्ने लक्ष		हासिल भएको उपलब्धी		प्रगती प्रतिशत (%)	
		सम्पन्न गर्ने लक्ष योजना संख्या	सम्पन्न गर्ने लक्ष लाभान्वित जनसंख्या	योजना संख्या	लाभान्वित जनसंख्या	योजना संख्या	लाभान्वित जनसंख्या
१	खानेपानी योजनाहरु	७	२६१९	८	२१७३	११४	८३
२	सिँचाई योजनाहरु	२	१०९२	२	४२६	१००	३९
३	संस्थागत चर्पीहरु (संख्या)	१	९३०	०	०	०	०
४	घरबारी व्यवस्थापन (घरधुरी)	२०	११०	१६	८८	८०	८०
५	सुधारिएको चुल्हो (संख्या)	२००	१२००	२००	१४७४	१००	१२३
६	सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन प्याकेज	१२०	७२०	२००	१४७४	१६७	२०५
७	बेमौसमी तरकारी खेतीका लागि पोलिहाउस सहयोग (संख्या)	१०	५५	१०	५५	१००	१००

तपसील बमोजिमको कारणले लक्ष गरिए बमोजिम योजनाहरु सम्पन्न हुन नसकी लक्षीत उपलब्धी हासिल हुन सकेन ।

तालिका ३ : लक्ष बमोजिम भौतिक उपलब्धी हासिल हुन नसक्नुको कारण

क्र.सं.	लक्ष बमोजिम उपलब्धी हासिल हुन नसक्नुको कारण	भविष्यमा यस प्रकारको समस्या आउन नदिनको लागि गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको रणनीति
१	सप्लायरस्ले सामान ढिला उपल्बध गराएको	गाउंपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठकमा छलफल गरि सप्लायर्स लाई जानकारी गरिएको ।
२	योजनाहरुको आकार ठुलो, संरचनाको संख्या धेरै तथा भौगोलीक बिकटता	योजना संख्या र भौगोलीक बनावट अनुसार प्राबिधिक जनशक्तिको व्यवस्तापन थ.गर्नु पर्ने ।
३	घरबारी व्यवस्थापन तालिम संचालनका लागि योजनास्तरमा मात्र संचालन भएको ।	घरबारी व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त समुदायको छनौट गरि खानेपानी तथा सिंचाई योजना संचालित समुदायभन्दा बाहिर पनि समुह गठन गरि तालिम संचालन गर्नु पर्ने ।

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

गाउँपालिका भित्र परियोजनाको सहयोगमा सम्पन्न भएका तथा निर्माणाधिन योजनाहरुको सूची अनूसुची १ मा दिइएको छ ।

२.३. क्षमता विकास

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा यस गाउँपालिकामा क्षमता विकास तर्फ हासिल भएका प्रमुख उपलब्धीहरु निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

- उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई सामुदायीक कार्य योजना निमार्ण तालिम १० पटक ।
- उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई निमार्ण अवधि गोष्ठी संचालन १० पटक ।
- उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई लेखा व्यवस्थापन पुनः तार्जकिय तालिम ११ पटक ।
- उपोभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु लाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण र अधिकार मुखी अवधारणमा अभिमुखिकरण गोष्ठी १० पटक ।

तालिका ४ : क्षमता विकास तर्फ प्रशिक्षित जनशक्तिको विवरण सारांश

क्षमता अभिवृद्धि क्रियाकलाप	दलित महिला	दलित पुरुष	जनजाती महिला	जनजाती पुरुष	अन्य महिला	अन्य पुरुष	जम्मा महिला	जम्मा पुरुष	जम्मा
खानेपानी योजना चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिमका तलिम	२२७	१९९	०	०	८५०	८७९	१०७७	१०७८	२१५५
सरसफाइ, स्वच्छता तथा महिनावारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमहरु	२५३	१९०	०	०	४५२	५०२	७०५	६९२	१३९७
जिवीकोपार्जन तथा सहकारी विकाससंग सम्बन्धित तालिमहरु	६	०	०	०	२०	२	२६	२	२८
स्थानीय स्रोत व्यक्ति विकाससंग सम्बन्धित प्राविधिक तालिमहरु	३	४	०	०	९	१९	१२	२३	३५
जलउपयोग तथा जीविकोपार्जन कार्यान्वयन गुरुयोजनासंग सम्बन्धित तालिमहरु	३३	४०	०	०	६३	२१९	९६	२५९	३५५
नवीकरणीय उर्जा तथा जलवायु परिवर्तन संग सम्बन्धित तालिमहरु	१	५	०	०	२	२५	३	३०	३३
गाउँपालिका तथा जिल्ला स्तरीय क्षमता विकास तालिमहरु	१	२२	०	०	२४	७६	२५	९८	१२३
जम्मा	**५२४**	**४६०**	**०**	**०**	**१४२०**	**१७२२**	**१९४४**	**२१८२**	**४१२६**
प्रतिसत	**१३%**	**११%**	**०%**	**०%**	**३४%**	**४२%**	**४७%**	**५३%**	**१००%**

तालिमको विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा दिइएको छ ।

२.४. जीविकोपार्जन कार्यक्रम

यस आर्थिक वर्षमा जीविकोपार्जन तर्फ यस गाउँपालिकामा निम्न बमोजिमको प्रमुख उपलब्धी हासिल भएको छ ।

- १६ वटा घरवारी व्यवस्थापन समुह गठन /पुर्न गठन भई ३७१ घरधुरी (७१ दलित र ३०० अन्य) आवद्ध भई १९५५ जनसंख्या लाभान्वीत भएका छन् ।
- १६ वटौ घरवारी व्यवस्थापन समुहलाई ३/३ दिने घरवारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम संचालन गरेको ।
- १५ जनालाई (११ महिला ४ पूरुष) ५ दिने अगुवा कृषक तालीम संचालन ।
- ६ जनालाई (१ महिला ५ पूरुष) ५ दिने बहु उद्धेश्यीय तालीम संचालन (जिल्लामा संयुक्त रुपमा संचालन गरेको) ।

- वेमौसमी तरकारी खेती प्रबर्धन गर्न १० वटा प्लास्टीक घर निमार्णमा सहयोग ।
- अगुवा कृषकहरुका लागी २ दिने घरवारी व्यवस्थापन पुर्न ताजगिय तालीम संचालन (२८ जना सहभागी, २६ महिला सहित)
- दुईवटा सहकारीका ३० जना (२० पूरुष १० महिला) संचालकहरुलाई ५ दिने सहकारी व्यवस्थापन तालिम संचालन ।

तालिका ५ : घरबारी व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी विवरण

वडा नं.	अघिल्लो आ.व. सम्म				यस आ.व. मा				जम्मा			
	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	१५	०	३५	५०	०	०	४५	४५	१५	०	८०	९५
२	०	०	२५	२५	३९	०	११८	१५७	३९	०	१४३	१८२
३	१०	०	६८	७८	०	०	११८	११८	१०	०	४८६	१९६
४	७१	०	८०	१५१	३२	०	२०	५२	१०३	०	१००	२०३
५	५२	०	११६	१६८	०	०	०	०	५२	०	११६	१६८
जम्मा	१४८	०	३२४	४७२	७१	०	३०१	३७२	२१९	०	६२५	८४४

तालिका ६ : आयआर्जन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	आयआर्जन क्रियाकलापहरु	व्यवसाय गर्ने जम्मा व्यक्ति			
		दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	व्यवसायिक तरकारी तथा मसला खेती	७	०	१९	२६
२	व्यवसायिक फलफूल खेती	०	०	०	०
३	लघुउद्यम व्यवसाय	०	०	०	०
४	बहुद्देश्यीय नर्सरी व्यवस्थापन	१	०	५	६
५	एग्रोभेट	०	०	०	०
जम्मा		**८**	**०**	**२४**	**३२**

तालिका ७ : सहकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	सूचकहरु	परियोजनाको प्राविधिक सहयोग प्राप्त सहकारीको नाम	
		मिलेमतो सहकारी	एकिकृत मानाकोट लेकाली
१	सहकारीमा आवद्ध उपभोक्ता समिति संख्या	८	७
२	शेयर धनीहरुको संख्या	५०४	४३१
३	कुल सम्पत्ती रु.	१८,५८,१६६.००	५३,०६,७३६.५०
४	कुल ऋण लगानी रु	३०,१७,३४०.००	४१,८३,६५०
५	असूली दर	१००%	९२%
६	खुद नाफा रु	९९,३०७.००	१७,११७.५०
७	मर्मत सम्भार कोष विनियोजन रु	०.००	८५५.८७
८	जगेडा कोष रु.	१,५२,२४३.००	२,४५,३४८
९	सञ्चालन आत्मनिर्भरता	१३९%	११३%

हरेक सहकारीको विस्तृत विवरण अनुसूची ३ मा दिइएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign Affairs of Finland

३. अनुगमन तथा प्रतिवेदन

गाउँपालिका तथा स्थानीय पूर्वाधार विकास विभाग तथा कृषि सडक विभाग बीच सम्पन्न समझदारी बमोजिम यस गाउँपालिकामा परियोजनाका क्रियाकलापहरुको नियमित रुपमा अनुगमन गर्नको लागि मिति २०७४ कार्तीक १२ मा अनुगमन कार्यदल गठन गरिएको छ ।

तालिका ८ : योजनास्तरमा गरिएको अनुगमनको विवरण

क.सं.	योजनाको नाम	चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिम गर्नुपर्ने स्थलगत अनुगमन संख्या	स्थलगत अनुगमन गरिएको संख्या	गाउँपालिका कार्यालयवाट अनुगमनमा सहभागि भएको संख्या
१	तल्लेखाली गदडा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	३	३
२	बिरा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	३	३
३	अन्द्रानी खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	३	३
४	रनेडा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	२	२
५	धल्कंडा खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	३	३
६	पौंदाली खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	२	२
७	पाटा माझपातली खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	२	२
८	थलाचौका खानेपानी तथा सरसफाइ योजना	३	३	३
९	तल्लेखाली सिंचाई योजना	३	३	३
१०	दहखोला सिंचाई योजना	३	३	३
	जम्मा	**३०**	**२७**	**२७**

तालिका ९ : गाउँपालिकाबाट परियोजनामा पेश भएका प्रतिवेदनहरु

क.सं.	प्रतिवेदन	आ.व. पेश गर्नुपर्ने संख्या	समयमा पेश गरिएको प्रतिवेदन संख्या	समयमा पेश गर्न नसकिएको प्रतिवेदन संख्या
१	मासिक आर्थिक प्रतिवेदन (फाँटबारी)	१२	१२	०
२	चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन	३	३	०
३	वार्षिक प्रतिवेदन	१	१	०
	जम्मा	**१६**	**१६**	**०**

परियोजना सहयोग इकाई तथा परियोजना समन्वय कार्यालयवाट विभिन्न मितिमा गरिएको जलस्रोत विकास कोषको अनुगमनको क्रममा दिइएका सुझावहरुको कार्यान्वयन निम्न बमोजिम गरिएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

तालिका १० : अनुगमनमा औंल्याइएका सुझाबहरुको कार्यान्वयन

क्र.सं.	अनुगमन मिति	अनुगमन टोलीले दिएको सुझाब	सुझावको कार्यान्वयन विवरण
१	२०७४ पौष २८	• SuTRA Software को प्रयोग गर्नु पर्ने ।	• Internet को समस्याले गर्दा SuTRA Software को प्रयोग गरेको छैन ।

जलस्रोत विकास कोषको सम्पूर्ण खर्च रकम तोकिएको शीर्षकमा मात्र गरिएको छ । ग्रामीण जलस्रोत आर्थिक वर्षमा भएको आम्दानी खर्चको भएको रकमको विवरण गाउँपालिकाको सूचना पाटीमा २०७५ श्रावण मसान्त भित्रमा प्रकाशित गरिने छ ।

४. प्रगती समीक्षा तथा योजना तर्जुमा

विभिन्न मितिमा परियोजनाका क्रियाकलापहरुको प्रगती समीक्षा तथा परियोजनाको कार्यान्वयनको विषयमा गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी विभिन्न विषयमा छलफल तथा निर्णयहरु गरिएको छ ।

तालिका ११ : गाउँपालिका परियोजना व्यवस्थापन समितिको बैठक

बैठक नं.	मिति	प्रमुख छलफल तथा निर्णयहरु
१	२७ साउन २०७४	परियोजनाको कार्यपद्धतीका बारे छलफल, जि.स.स बाट निमार्णाधिन योजना हस्तान्त्रण
२	२६ असोज २०७४	चरण बद्ध कार्य पद्धतिबारे छलफल, LRP छनौट र नेपाल सरकारबाटको रकम निकासाबारे छलफल
३	१२ कार्तिक २०७४	योजनाको प्रथम सार्वजनिक सुनुवाईका लागी टोली गठन र कर्मचारी परिचालन तथा खटन पटनमा छलफल
४	१४ माघ २०७४	DWDRF कोषको समिक्षा
५	२९ फागुन २०७४	आ.वा. ७५/७६ को बार्षीक कार्यक्रम छलफल तथा तयारी
६	३० चैत्र २०७४	कार्यक्रमको प्रगति समिक्षा र सब ईन्जिनियर को राजिनामा स्वीकृत
७	१२ बैशाख २०७५	कार्यक्रमको प्रगति समिक्षा
८	३१ जेष्ठ २०७५	सहयोगी संस्था सुचिकृतका लागी छनौट कार्य विधिमा छलफल तथा निर्णय र सिफारिस समिति गठन
९	१९ असाढ २०७५	सहयोगी संस्था सुचिकृतका लागी प्राप्त प्रस्तावहरु माथी छलफल
१०	३१ असाढ २०७५	सिफारिस समितिको प्रतिवेदन माथी छलफल तथा संक्षीपत सुचिमा परेका संस्था बाट प्राविधिक र आर्थीक प्रस्ताव माग गर्ने सम्बन्धमा

५. नीति तर्जुमा

गाउँपालिकाले खानेपानी, सरसफाइ, स्वच्छता एवं महिनावारी व्यवस्थापन तथा जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन क्षेत्रमा निम्न वमोजिमका नीतिहरु तर्जुमा गरेको छ ।

१. खानेपानी, सरसफाइ, स्वच्छता एवं महिनावारी व्यवस्थापन

- ५ बर्ष भित्र सबै जनताको घरमा स्वच्छ खानेपानी अनिवार्य पुऱ्याउने नीति लिईनेछ ।
- एक बर्ष भित्र खानेपानी गुरुयोजना तयार पारी सकिने छ ।
- प्रत्येक गाउँमा ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
- निर्माण भएका पानीका मुहानहरुमा विशेष मुहान संरक्षण कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- प्रत्येक बर्ष सरसफाई सम्मेलन गरिनेछ भने पूर्ण सरसफाईको अभियानलाई तिव्रता दिई स्वच्छ सफा गाउँको

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

निर्माण गरिनेछ ।

- प्रत्येक वडा कार्यालयमा वडा समितिको प्रत्येक महिना एक पटक अनिवार्य सरसफाई सम्बन्धि बैठक बसी समिक्षा गर्ने निती लिइने छ ।
- लैगिक समानता,समावेशिकरण र समान सहभागिता सहतिको समाज निर्माण अभियानको निती लिदै ।लैगिक विभेद अन्त्य र समाज निर्माणमा अपन्वत्वको भावना बृद्धिविकास गर्न सबै पक्षको सहायता र सहयोगबाट अगाडी बढिनेछ ।

२. जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन

- हरेक परिवार र परिवारको सदस्यको खानपानमा सुधार ल्याईने छ ।यसका लागि“एक घर एक करेसाबारी ,हरेक दिन हरियो तरकारी ”लाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- कृषीबालीमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाउँदै लगिनेछ । माटो परिक्षण गरी माटो सुहाउँदो वाली क्षेत्रहरु तयार पारिनेछन् ।
- गाउँ गाउँमा कृषक समुह गठन गरिनेछन् भने । कृषी व्यवसाय गर्ने व्यक्ति तथा समुहलाई सहकारी मार्फत सहुलियतमा तथा प्राथमिकतामा राखी ऋण उपलब्ध गराईने छ ।
- परम्परागत वालीको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न विउको व्यवस्थामा जोड दिईनेछ भने रैथाने जौ बालीको प्रवर्द्धनमा विशेष जोड दिईनेछ ।
- नगदेवाली विकास कार्यक्रम अर्न्तगत अलैची,उखु,चिया र कफी खेतीको सम्भावना अध्ययन गरी अलैचि र कफीको नर्सरी स्थापना गरिनेछ ।
- किसानले खेतीपातीको क्रममा भोग्नु परेको समस्या तथा कृषी सम्बन्धि समस्यालाई टेलीफोन मार्फत समाधान गर्न किसान कल सेन्टर स्थापना गरी संचालन गरिने छ । यसका लागि गाउँपालिकाले प्रदेश सरकार संग विशेष पहल गर्नेछ ।
- गहुँ,आलु पाठशाला संचालन गरिदै लगिनेछन् भने गाउँपालिकाका विभिन्न भागहरुमा माटो परिक्षणलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- साना सिचाई , हिउँ पोखरी ,प्लास्टीक पोखरी निर्माण तथा पुरानो संरचना मर्मत कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- स्थानीय उत्पालन बाट बन्न सक्ने अचार व्यवसायलाई विशेष जोड दिईने छ। चोतो ,लब्सी र लसुनको अचार ,रुगो साग को गुन्दुक जस्ता व्यवसाय संचालन गरि अचार एरिया को पहिचान बनाउने कार्यको थालनी गरिनेछ।

६. सहकार्य

परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा परियोजनासँग सम्बन्धित योजना क्रियाकलापहरुमा गाउँपालिकाका विषयगत शाखाहरु र अन्य साझेदार निकायहरुबाट थप आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग (परियोजनाको लागि विनियोजित बजेट भन्दा बाहेक) उपलब्ध भएको छ ।

तालिका १२ : परियोजनासँग सम्बन्धित कृयाकलापहरुमा सहकार्य

क्र.सं.	निकायको नाम	कार्यक्रम	सहकार्यको प्रकार	सहकार्यको रकम रु. (वा बराबर)
१	गाँउपालिका कृषि शाखा	पलाष्टीक टनेल घर निमार्णमा सहकार्य	परियोजनाले पलाष्टीक टनेल घर निमार्ण सहयोग गरेका अगुवा कृषकका लागी कृषि शाखा द्धारा बिउ बिजन उपलब्ध गरायको ।	१५००००
२	गाँउपालिका कृषि शाखा	कृषी मेला प्रदशनी	कृषी मेला प्रदशनीमा लाग्ने खर्चमा सहकार्य गरीएको ।	४५०००

३	गाँउपालिकामा कार्यरत संघ संस्था संग (पहल कार्यकमको गिफ्ट बाजुरा)	सरसफाइ, महिनावारी स्वच्छता तथा पोषण सम्मेलन	सरसफाइ, महिनावारी स्वच्छता तथा पोषण सम्मेलन लाग्ने खर्चमा सहकार्य गरीएको ।	१५०००

७. आइपरेका समस्याहरु

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा यस गाउँपालिकामा परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा निम्न बमोजिमका समस्याहरु आइपरेका थिए जसको समाधान निम्न उपायहरुवाट गरिएको थियो ।

तालिका १३ : आइपरेका समस्याहरु तथा समाधानका प्रयासहरु

क्र.सं.	समस्याहरु	समाधानका प्रयासहरु

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

संचालित योजनाहरुको विवरण

	वडा नं.	योजनाको अनुमानित लागत (रु)	यस योजनामा हालसम्म भएको खर्च (रु)	यस आ.व.मा भएको खर्च (रु)	यस योजनामा गाउँपालिकाको खर्च	आगामी आ.व.मा क्रमागत भई जाने आयोजनाको संख्या	आगामी आ.व.मा हुने खर्चको लक्ष	यस आ.व.मा सम्पन्न आयोजना बाट लाभान्वीत जनसंख्या
सफाइ योजना								
तथा	५	४,८०९,९४७	१,६०८,४८३	१,१३१,४८३	-	-	-	-
ो तथा	४	४,००९,७२०	१,४८७,४६१	१,१९६,४६१	-	-	-	-
ी तथा	४	२,६२१,८७७	९४३,००९	७१९,००९	-	-	-	-
तथा	३	५,०७६,६०५	१,९१२,४९५	१,५०३,४९५	-	-	-	-
खानेपानी जना	४	३,२०६,८६६	१,९१२,७८५	१,९१२,७८५	-	-	-	३०१
ा	४	२,६७९,०१०	१,५८३,८८२	१,५८३,८८२	-	-	-	८९
तथा	१	१,५०९,८५८	८०४,६२३	८०४,६२३	२२४,३९९	-	-	२७३
था	२	६,७८०,४५२	२,७१९,३६४	२,७१९,३६४	४७४,५८०	१	१,७९०,१५७	३८३
तथा	३	५७,१८,९०२	२,९७५,७८४	२,९७५,७८४	३५१,४७८	-	-	४७१
तथा	२	२,४७८,३९९	१,३०९,९६९	१,३०९,९६९	१७३,४३०	१	३३८,५१५	१३१

	सरसफाइ योजना		५,७१८,९०३	२,६०४,६६६	२,६०४,६६६	४००,२८०	–	–	२५५
	जम्मा :		**४३,४८२,८८९**	**२२,२७३,२५३**	**२०,८७२,२५३**	**१,९४५,४७७**	**३**	**२,७७१,५८४**	**२,१७३**
ख.	**सिँचाई योजना**								
१	तल्लेखाली सिंचाई योजना	४	३,२०६,८६६	२,१६२,००९	२,१६२,००९	२२४,३९९	–	–	२९१
२	दहखोला सिंचाई योजना	४	१,५६७,६३२	८३७,३१३	८३७,३१३	१०९,६४३	–	–	१३५
	जम्मा :		**४,७७४,४९७**	**२,९९९,३२२**	**२,९९९,३२२**	**३३४,०४२**	**–**	**–**	**४२६**
ग.	**संस्थागत शौचालय**								
१	अम्लीस माध्यमिक बिद्यालय शौचालय निमार्ण	१	१,६०९,२०३	६४३,६००	६४३,६००	–	१	६४३,६८२	३१३
घ.	**सुधारिएको चुल्हो**								
१	सुधारिएको फलामे चुल्हो योजना	१	२,३२६,६२५	१,१४३,८२५	१,१४३,८२५	२२०,४८१	–	–	१,४४७
ङ.	**पूण सरसफाइ कृयाकलापमा सहयोग**								
१	पूण सरसफाइ संरचना सहयोग	१	–	१४८,०००	१४८,०००	–	–	–	१,४४७
	कुल जम्मा :		**५२,१९३,२१५**	**२७,२०८,०००**	**२५,८०७,०००**	**२,५००,०००**	**४**	**३,४१५,२६६**	**५,८०६**

अनुसूची २ : यस आ.व.मा संचालित तालिमहरुको विवरण

क्र.सं.	सञ्चालित तालिमको नाम	वडा नं.	तालिमको अवधि	तालिम संख्या	दलित महिला	दलित पुरुष	जनजाती महिला	जनजाती पुरुष	अन्य महिला	अन्य पुरुष
खानेपानी योजना चरणवद्ध कार्यपद्धति वमोजिमका तलिम										
१	सामुदायिक कार्ययोजना तयारी गोष्ठी		१ दिन	१०	४	४	०	०	४९	५३
२	निर्माण अवधिको गोष्ठी		१ दिन	१०	११	१०	०	०	४६	४६
३	लेखा व्यवस्थापन पुर्नः ताजगी तालिम		१ दिन	११	१५	१०	०	०	५०	१०
४	लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम		१ दिन	१३	१९	१५	०	०	५७	५९
५	घरबारी व्यवस्थापन तालिम		१ दिन	१३	११	१३	०	०	६२	५७
६	मर्मत संभार व्यवस्थापन तथा पानी सुरक्षा योजना टोली गठन		१ दिन	१६	२४	२१	०	०	६८	२१
७	निर्माण पूर्वको गोष्ठी		१ दिने	१०	११	१०	०	०	४५	४७
८	सार्वजनिक सुनुवाई		१ दिन	१०	५०	४९	०	०	२११	२२३
९	धारा आमा समुहको तालिम		१ दिने	६	१५		०	०	८७	०
१०	उपभोक्ता समिति लेखा व्यवस्थापन तालिम		१ दिने	१०	११	११	०	०	४६	५०
११	उपभोक्ता समिति अभिमुखिकरण गोष्ठी		१ दिने	१४	१२	१४	०	०	६५	६८
१२	पानी सुरक्षा योजना तालिम		३ दिने	४	४	२	०	०	१०	१४
सरसफाइ, स्वच्छता तथा महिनावारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमहरु										
१	विश्व हात धुने दिवस		१ दिने	४	५६	३८	०	०	७९	८६
२	महिनाबारी स्वच्छता दिवस		१ दिने	२	५८	२६	०	०	१२९	७६
३	राष्टिय सरसफाई सप्ताह		७ दिने	२	७४	६०	०	०	३८	५०
४	पूर्ण सरसफाई महिनाबारी स्वच्छता तथा पोषण सम्मेलन		२ दिने	१	१५	१२	०	०	६९	१५४
५	बिश्व शौचालय दिवस		१ दिने	१	२५	२७	०	०	५१	४८
६	बिश्व पानी दिवस		१ दिने	१	०	०	०	०	३५	४०

जिवीकोपार्जन तथा सहकारी विकाससंग सम्बन्धित तालिमहरु										
१	अगुवा कृषकहरुलाई घरबारी व्यवस्थापन पुर्न:ताजगिय तालिम		२ दिने	१	६	०	०	०	२०	२
२	घरबारी व्यवस्थापन तालिम		३ दिने	१६	७०	१	०	०	२४०	५७
३	अगुवा कृषकहरु तलिम		५ दिने	१	३	०	०	०	८	४
४	बहुउदेश्यीय नर्सरी व्यवस्थापन तालिम		५ दिने	१	०	०	०	०	१	३
५	सहकारी व्यवस्थापन तालिम		२ दिने	१	२	४	०	०	९	२०
स्थानीय स्रोत व्यक्ति विकाससंग सम्बन्धित प्राविधिक तालिमहरु										
१	ग्रामीण मर्मत संभार कार्यकर्ता तालिम		१४ दिने	१	०	३	०	०	०	१३
जलउपयोग तथा जीविकोपार्जन कार्यान्वयन गुरुयोजनासंग सम्बन्धित तालिमहरु										
१	जलउपयोग गुरुयोजना तयारीका लागी क्षमता विकास तालिम		३ दिन	१	६	५	०	०	९	२०
२	गा.पा. स्तरिय जलउपयोग गुरुयोजना तथा जिविकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारीका लागी छलफल गोष्ठी ।		१ दिने	१	२	५	०	०	६	२१
३	वडा स्तरिय जलउपयोग गुरुयोजना तथा जिविकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारी गोष्ठी ।		२ दिने	५	१९	२१	०	०	३९	१५८
४	वडा नं. ६ को जलउपयोग गुरुयोजना तथा जिविकोपार्जन कार्यान्वयन योजना तयारीका लागी छलफल गोष्ठी ।		१ दिने	१	६	९	०	०	९	२०
नवीकरणीय उर्जा तथा जलवायु परिवर्तन संग सम्बन्धित तालिमहरु										
गाउँपालिका तथा जिल्ला स्तरीय क्षमता विकास तालिमहरु										
१	महीनाबारी स्वच्छता सम्बन्धि धामीधार्की लाई अनुशिक्षण गोष्ठी		२ दिने	१	०	१५	०	०	१	२८
२	योजना दिगोपना सम्बन्धि गोष्ठी		३ दिने	१	०	६	०	०	१४	३४
३	गा.पा. स्तरिय विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ, बाल क्लबलाई पूर्ण सरसफाई सम्बन्धि गोष्ठी		१ दिने	१	१	१	०	०	८	१५

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ३ : सहकारी संस्थाको विवरण

सहकारी संस्थाको नाम : एकिकृत मानाकोट लेकाली बहु उद्येश्यीय सहकारी संस्था लि, गौमुल ४

क) संगठन तर्फ

क.सामुदायिक संस्था तथा विभिन्न उपभोक्ता समितिहरुको आवद्धता

क.सं	विवरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	सामुदायिक संस्था/कृषि समूह	संख्या			
२	उपभोक्ता समिति	संख्या		७	
३	अन्य संस्थाहरु	संख्या			
क	बचत समुह	संख्या		१०	
ख	....	संख्या			

ख. शेयर सदस्य

क.सं	विवरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	महिला सदस्य	संख्या	५०	१९८	
२	पुरुष सदस्य	संख्या	८७	२३३	
ग. जातियताको आधारमा					
१	दलित	संख्या	२०	९३	
	जनजाति	संख्या	०	०	
	अन्य	संख्या	११६	३३८	

<u>२ पूँजी निर्माण</u>

क.सं	बिबरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	शेयर रकम	रु.	१,७५,५००।	५,६१,५००	
२	निक्षेप (वचत)	रु.	३,३५,५६०।	१३,०२,४२६	
३	जगेडा कोष	रु.	१,८६,३९४।	२,४५,३४८	वार्षिक रुपमा मात्र

४	मर्मत संभार राहत कोष	रु.	०	८५५.८७	वार्षिक नाफावाट
५	खुद नाफा	रु.	५७,१००।	१७,११७.५०	
६	कुल सम्पति	रु.		५१,०६,७३६.५०	सन्तुलन परीक्षणवाट

३. पूँजी परिचालन (प्रत्येक आ.व को मात्र)

क.ऋण लगानी

क.सं	लगानी क्षेत्र	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	लाभान्वित सदस्य संख्या
१	कृषि	रु.	३,७३,६५०।	२,४०,०००	
२	पशुपालन	रु.	०	५,००,०००	
३	व्यापार	रु.	०	२०,९३,६५०	
४	वैदेशिक रोजगार	रु.		५,००,०००	
५	अन्य	रु.		८,५०,०००	
कुल जम्मा		रु.	**३,७३,६५०।**	**४१,८३,६५०**	

नगद मौज्दात रु ९,१२,६००

वैक मौज्दात रु १३,०२४

४ असूली, आम्दानी तथा खर्चको विवरण

क.सं	बिबरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	सांवा असूली	रु.	६९,८७५।	४,४५,०००।	
२	व्याज तथा हर्जाना असूली	रु.		९३,१७०	
३	अन्य आम्दानी	रु.		५६,९६०	
४	पाउनु पर्ने व्याज वांकी	रु.		४७,२९०	
५	भाखा नाधेको रकम	रु.			
६	लगानीमा रहिरहेको रकम (ल.र.र)	रु.	३,७३,६५०।	४१,८३,६५०	
७	असूली दर	प्रतिशत		९२	सूत्र= (1+2)/(1+2+4+5)x100
क	कूल आम्दानी(२+3)	रु.		१,५०,१३०	
८	संचालन खर्च	रु.		३०,२४०	
९	व्याज खर्च	रु.		६०,९३६	

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

१०	ऋण सुरक्षण व्यवस्था खर्च/कोष	रु.		४१,८३६.५०	वार्षिक खातावन्दी मा मात्र
ख	कूल खर्च(८+९+१०)	रु.	१,७२,४७०।	१,३३,०१२.५०	
ग	खुद नाफा (**क-ख**)	रु.	५६,१००।	१७,११७.५०	
११	संचालन आत्मनिर्भरता (OSS)	प्रतिशत		११३	सूत्र=(२+३)/ख

(५) सहकारी शिक्षा तथा अन्य तालिम

क्र. सं	तालिमको नाम	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१		सहभागी संख्या			
२		सहभागी संख्या			
३		सहभागी संख्या			

६ वाह्य ऋण कारोवारको स्थिति

वैंक तथा वित्तिय संस्थाको नाम	**यस आ.व. मा भएको कारोवार मात्र (रु मा)**			
	लिएको सांवा ऋण रकम	तिरेको सांवा ऋण रकम	तिरेको व्याज रकम	वांकी तिर्नु पर्ने सांवा रकम

(७) विभिन्न्न समितिहरुको विवरण

क्र. सं	समितिहरु	महिला	पुरुष	दलित	जन जाती	अन्य	जम्मा
१	संचालक समिति	५	४	३	०	६	९
२	लेखा समिति	०	३	१		२	३
३	कर्मचारीहरु	१	०	०			१

(८) सम्वन्ध र सर्म्पक विकास:

निकाय | के काम | उपलव्धि

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

सहकारी संस्थाको नाम : मिलेमतो बहुउद्धेश्यीय सहकारी संस्था लि. गौमुल १

क) संगठन तर्फ

क.सामुदायिक संस्था तथा विभिन्न उपभोक्ता समितिहरुको आवद्धता

क.सं	विवरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	सामुदायिक संस्था/कृषि समूह	संख्या	०	५	
२	उपभोक्ता समिति	संख्या	०	१	
३	महिला समुह	संख्या	०	२	

ख. शेयर सदस्य

क.सं	विवरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	महिला सदस्य	संख्या	१००	१९०	
२	पुरुष सदस्य	संख्या	२०५	३१४	
ग. जातियताको आधारमा					
१	दलित	संख्या	२५	५५	
२	जनजाति	संख्या	०	०	
३	अन्य	संख्या	२८०	४४९	

२ पूँजी निर्माण

क.सं	बिबरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	शेयर रकम	रु.	२,३४,०००.००	४,९०,०००.००	
२	निक्षेप (वचत)	रु.	५,९०,३८१.००	१२,६८,८५९.००	
३	जगेडा कोष	रु.	९४,९०६.००	१,५२,२४३.००	
४	मर्मत संभार राहत कोष	रु.	०	०	
५	खुद नाफा	रु.	४१,७९०.००	९९,३०७.००	
६	कुल सम्पति	रु.	९,६१,१०७.००	१८,५८,१६६.००	

३. पूँजी परिचालन (प्रत्येक आ.व को मात्र)

क.ऋण लगानी

क.सं	लगानी क्षेत्र	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	लाभान्वित सदस्य संख्या
१	कृषि	रु.	४,००,०००.००	१,००,०००.००	२५
२	पशुपालन	रु.	२,००,०००.००	८,००,०००.००	२२
३	व्यापार	रु.	२१,९७२.००	६,००,०००.००	१५
४	वैदेशिक रोजगार	रु.	०	३,००,०००.००	७
५	अन्य	रु.	०	३,१७,३४०.००	१०
कुल जम्मा		रु.	**८,०१,९७२.००**	**३०,१७,३४०.००**	**७९**

नगद मौज्दात रु ३,४७,४७७.००

वैक मौज्दात रु १३,८३१.००

४ असूली, आम्दानी तथा खर्चको विवरण

क. सं	बिबरण	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	सांवा असूली	रु.	२,९२,०८८	१०,१३,३३०	
२	व्याज तथा हर्जाना असूली	रु.	५०,८७७	१,४९,२७४	
३	अन्य आम्दानी	रु.	५०,१४०	१,४४,९१३	
४	पाउनु पर्ने व्याज वांकी	रु.	०	०	
५	भाखा नाधेको रकम	रु.	०	०	
६	लगानीमा रहिरहेको रकम (ल.र.र)	रु.	५,०९,८८४	३०,१५,३४०	
७	असूली दर	प्रतिशत		१००	सूत्र= **(1+2)/(1+2+4+5)x100**
क	कूल आम्दानी(२**+3)**	रु.	१,०१,०१७	२,९४,१८७	
८	संचालन खर्च	रु.	३७,९१५	१,११,०५०	
९	व्याज खर्च	रु.	३३,५०२	९६,०२०	
१०	ऋण सुरक्षण व्यवस्था खर्च/कोष	रु.	०	४,३१३	
ख	कूल खर्च(८+९+१०)	रु.	७१,४१७	२,११,३८३	
ग	खुद नाफा (**क-ख**)	रु.	२९,६००	८२,८०४	
११	संचालन आत्मनिर्भरता (OSS)	प्रतिशत		१३९	सूत्र=(२+३)/ख

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

(५) सहकारी शिक्षा तथा अन्य तालिम

क्र. सं	तालिमको नाम	इकाइ	गत खातावन्दी सम्मको	यस खातावन्दी सम्मको	कैफियत
१	सहकारी व्यवस्थापन	सहभागी संख्या	०	१६	
२	लेखा तथा कार्यलय व्यवस्थापन	सहभागी संख्या	१	४	

६ वाह्य ऋण कारोवारको स्थिति

वैंक तथा वित्तिय संस्थाको नाम	यस आ.व. मा भएको कारोवार मात्र (रु मा)			
	लिएको सांवा ऋण रकम	तिरेको सांवा ऋण रकम	तिरेको व्याज रकम	वांकी तिर्नु पर्ने सांवा रकम
	०	०	०	०

(७) विभिन्न्न समितिहरुको विवरण

क.सं	समितिहरु	महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	संचालक समिति	२	३	२	०	०	७
२	लेखा समिति	०	३	०	०	०	३
३	कर्मचारीहरु	१	१	०	०	०	२

(८) सम्वन्ध र सर्म्पक विकास:

निकाय	के काम	उपलब्धि
१. गौमुल गा.पा.	अनुदान प्राप्त	स्वरोजगारका क्रियाकलाप संचालन गर्ने
२. RVWRMP	तालिम	सहकारीको क्षमता विकास

GOVERNMENT OF NEPAL
EUROPEAN UNION
Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ४ : गाउँपालिकाका नमूना उपलब्धीहरु तथा सफलताका कथाहरु

खानेपानी योजनाले समुदायमा ल्याएको सकारात्मक परिवर्तन

दल बहादुर खड्का

फिल्ड संयोजक (गौमुल गाउँपालिका)

गौमूलगाउँपालिका वडा नं.३ (साविकको दहकोट गा.वि.स वडानं.१) धल्काडा गाउमा रहेका ६७ घरधुरीका ४७१ जना ग्रामीण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना लागु हुनु भन्दा पहिले यस गाउका मानिसहरु असुरक्षित मुहान खोला र नाउलाहरुको पानी पिउने गरेका थिए । यस्तो अशुरक्षित पानी पिउनाले यस टोलका समुदायहरुले बिभिन्न पानीजन्य रोगहरुबाट ग्रसित हुनुका साथै आफुले कामएको आम्दानीबाट रोगको उपचारमा खर्च गर्न बाध्यता भएकोले समुदायका मानिसहरु गरिवी हुनु परेको छ । त्यसैले यस टोलका मानिसहरु बर्षेनी पानीजन्य रोगहरुबाट ग्रसित हुनु परेको थीयो ।

हाल यस परियोजना द्बारा संचालित धल्काडा खानेपानी तथा सरसफाई योजना संचालन पश्चात यस टोलका सबै समुदायको सक्रियताले गर्दा १७ वटा सार्वजनिक धारा र १ वटा बिद्यालय धारा निर्माण गरि खानेपानी योजना सम्पन्न गरिएको छ । हाल यस खानेपानी योजनाबाट समुदायले स्वच्छ खानेपानी पिउनका साथै खेर गएको पानीबाट प्रत्येक घरघरमा करेशावारी ब्यवस्थापन गरेका छन । हालआएर यो खानेपानीको प्रयोगबाट पहिलेको पानीजन्य रोगबाट कसैले ग्रसितहुनु परेको छैन । यस खानेपानी योजनाले समुदायले धेरै टाढा बाट पानील्याउनु पर्ने बाध्यताबाट बाट समुदायमुक्तभएका छन । यसबाट बचेको समयले

सुमदायले बिभिन्नकिसिमका आयमूलक ब्यवसाय संचालनगर्ने अवसर प्राप्त गरेका छन । हाल समुदायमा बाखा, भैसी, कुखुरा पालन र तरकारी खेती जस्ता आयमूलक ब्यवसाय संचालनगर्दै आएका छन् । खानेपानी योजना सम्पन्नपश्चात समुदायले समय समयमा मर्मत कार्यहरुका साथै मासिक बैठक तथा नियमित रुपमा मर्मत सम्भार कोष संकलनगर्दै आएका छन । संकलित मर्मत सम्भार कोष गाउँमै रहेका समुदायलाई ब्यापार ब्यवसाय र अन्यआयमूलक काममालगानी गरेका छन ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

सफल उद्देमी बन्ने देबबहादुर

धन बहादुर के.सी

जिबिकोर्पान प्रबद्धर्दक (गौमुल गाउँपालिका)

दुर्गम जिल्ला भनेर चिनिने बाजुरा जिल्ला मानव सुचांकको हिसावले देशकै सतत्तरौ जिल्लामा पर्छ । त्यसैमा जिल्लाको पनि दुर्गम गाउपालीका गौमूल हो । गाउँपालिका कार्यालयबाट टाढा र बिकट बस्ती भनेर चिनिने वडा नं. २ मल्दुगुन बस्ती रहेकोछ । यसैटोलमा बस्ने देव बहादुर बोहरा अहिले उमेर का हिसाबले ४६ बर्षको हुनुभयो । उहाको २ छोरा ,२ छोरी , श्रीमति र आफू लगायत ६ जनाको परिवार रहेको छ । अहिले उनि सफल उद्देमी भनेर चिनिन थालेका छन् ।

गौमूल गाउँपालीका/ग्रामीण जलश्रोत ब्यवस्थापन परियोजना तेस्रो चरण बाजुराको आयोजनामा ५ दिने नर्सरी नाईके तालिम मा प्राविधिक ज्ञान र केहि कृषिसामाग्रि र थोरै तरकारीको विउ सहयोग पाय पछि उहाँ कृषि क्षेत्रमा व्यवसायक कृषकको रुपमा लागि पढेका छन् । उनले अहिले यो सिजनमा आफ्नो घरमा खायर नजिकको पसल र गाउँघरमा मात्र जम्मा रु ६०००। बराबरको टामाटर र काक्रा मात्र विक्रि गरेका छन् । उहाले आफ्नै लगानीबाट बहुउद्देश्य नर्सरी स्थापना गरि ओखर, टिमुर, पाँगर, बैस र बाँझ को नर्सरी मा वेर्ना तयार पारेका छन् ।

पहिला उनी परम्परागत खेति कोदो, जौ फलाउने भेडाबाखा पालन गर्दा घरमा नुन खुर्सानी सगँ रोटी खानुपर्ने अवस्था थियो भनेर बताउनु हुन्छ । उनको भनाई अनुसार अव तरकारी खाने बानि बसेर छोरा छोरी पनि तरकारी नभयाँ क्या खाना खानु भनेर उहाँ भन्नुहुन्छ । पहिले केटा, केटीलाई कापि, कलम किन्न ग्राहोरो भएको थियो अहिले थोरै पैसा भएपनि छोरा, छोरी लाई घरखर्च चलाउन सजिलो भएको छ भन्ने भनाई रहेको छ । अझै संघ सस्थाबाट यस्तै सहयोग पायो भने आफु कृषि पेशालाई अगाडी बढाउने र आफ्नो घर परिवारलाई पनि यसैमा संलग्न गराउने अबका दिनमा नर्सरीमा अन्य कागती, सुल्तला, मौसमी, नासपाती र स्याउको बोट थपगरि नर्सरी दर्ता गर्ने सोच लिएकोछु भनि उनी भन्छन् । उहाँ अहिले सून्दर घरवारी कृषक समुहको अध्यक्ष भएका छन् र उनको समुह कृषि शाखा मा पनि दर्ता भई सुचारु रुपले अगाडि बढेको छ । उनको समुह मा मासिक प्रति ब्याक्ति रु ५० का दरले बचत गरि हाल सम्म रु १५०००। जति जम्मा गरि लगानिमा लगाएका छन् उनको २१ सदसिय कृषक समुह रहेको छ । हाल आएर पूर्ण सरसफाई महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन र पोषण समेलन सम्बन्धि २ दिने कार्यक्रम बाट पनि नुमना कृषक का साथै नमुना घर भनेर पुरस्कृत पनि भएका छन् ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

"महिनावारीमा हुने कुसंस्कार तोड्दै पूर्ण सरसफाईमा अघि बढ्दै फागु "

प्रेम बहादुर खड्का

स्वास्थ्य प्रबर्द्धक (गौमुल गाउँपालिका)

सेती अञ्चल बाजुरा जिल्ला गौमुल गाउपालीका वडा नं. ५ नक्राडामा बुबा बैसागे रोकाया र आमा बेलु रोकायाको कोखबाट मिति २०२९ साल फाल्गुण १ गते जनमियकी हुन् । उनका ३ भाई ३ बहिनीमा उनि सबैभन्दा जेठी हुन् । उनि फागुन महिनामा जन्मीयकोले उनको नाम फागु राखि दिएको उनि बताउन्छीन् । उनको विवाह २०४७ साल कार्तिकमा गौमुल गाउपालिका वडा नं. ४ खडिखेत बस्ने कल बहादुर रोकाया सगँ भागि विवाह उनि बताउन्छन् । हाल उनको परिवारमा ३ छोरी, २ छोरा देवरबाट १ छोरी, २ छोरा, देउरानी, देवर, सासुआमा, श्रीमान र आफू गरि १३ जनाको परिवार छ ।

फागु सानो उम्मेरमा आफ्नै हजुर आमासगँ बस्ने र पछि किशोरी अबस्थामा छाउहुदा हजुरआमा सगँ भन्थे हजुरआमाले धामीको घरभएकोले घरआगन र बारी नछुन दिदाँ पनि लुकी छिपि फलफूलको रुखमा चढ्ने र घर आगन छुने गरेको उनि बताउर्नछिन् । उनको सासु धनकला रोकाया २०५१ साल देखि २०६२ साल सम्म महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका पदमा रहि काम गर्दै आएको थिईन् सासु बुढो भई काम गर्न नसकेको अवस्थामा मिति २०६३ साल जेठ महिनामा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका पदमा रहि काम गर्दै आयकि काम गर्दै जादाँ स्वास्थ्य सम्बन्धि बिभिन्न तालिम लिएको उनि बताउर्नछिन् । २०६२ सालमा जनयूद्धको समयमा तत्कालिन न.क.पा माओदादी पार्टिले अभियानमा ल्याएका दलित र गैर दलितलाई सिधै घरको माथिल्लो तलामा ल्याई सकेपछि सबैलाई खाना सगैँ महि दहि घरमा जे छ दिन लाग्दा दलित डरायर सुरुमा नखनयको र उनले फलाई फुलाई घरको माथिल्लो तलामा आईसके पछि खाना केहि हुदैन मेरो घरको जिम्मेवारी म लिन्छु भनि सकेपछि सबैले खाना दहि, महि खान मानेको उनि बताउर्नछि । महिनावारी भएको बेला एकदिको कुरो हो उनि ज्वरोले सिगिस्त बिरामी भई केहि पनि खाना खान मन नलागेकोले उनकि देउरानी पारुदेवि रोकायालाई गाईको दुध उमालेर मलाई देउ भन्दा देउरानी शिक्षिका भएकोले दिन तयार भएको तर सासुले दिन नमान्दा नमान्दे पनि जिद्धिस्वभाव भएकि फागुले मान्छे मरे भने सबै चिज बस्तु यो संसारमा नै रहन्छ मान्छेको जिवन फर्केर आउदैन भनेर जबरजस्ती गर्दा सासुले त साँचिनै खाने हो भन्दा म खान्छु भोलीको दिनमा जे आई पर्छ पर्छ भनेर दुध उमालेर खाएको उनि बताउर्नछिन् । तपाई मा यस्तो आँट र शिक्षा कहाँ बाट पाउनु भयो भनेर उहालाई सोध्धा आफू महिला स्वास्थ्य स्व्यम सेविका भएको बिभिन्न तालिम

गोष्टीमा समावेश हुने गरेको र रेडियो नछुटाई सुन्ने गरेको त्यसैको आधारमा परिर्वन हुनुपर्छ भन्ने दरो आँटका साथ आग्छु भनेर लागेको र विस्तारै घरका सबै सदस्यले साथ दिएको उनि बताउनछिन् ।

२०७३ सालमा ग्रामीण जलश्रोत व्यवस्थापन परियोजना तेस्रो चरण बाजुराको आयोजनामा गौमूल वडा नं. ४ विजाढुगां खडिखेतमा सञ्चालन भईरहेको मूल फुट्ने खाने पानी तथा सरसफाई योजना उपभोक्ता समितिको जिम्मेवारी अध्यक्ष पदमा रहेकि फागुले परियोजनाले दिएको चरणबद्ध क्रियाकलापका बिभिन्न तालिम, गोष्ठी पाईसकेपछि आफूलाई परिर्बतन हुन र अरुलाई परिवर्तन गर्न थप उर्जा मिलेको उनि बताउनछिन् । हाल उाको आफ्नो टोलमा रहेका ६ वटा घरधूरीमा दिगो च्याङ, जुट्ठ्यान फोहर खाडल, बनाई प्रयोग गर्ने गराउने कार्य गर्नुका साथै घरवारी व्यवस्थापनमा पनि उनको ठुलो योगदान रहेको छ । उनको वारीमा सिजन अनुसारको तरकारी, मसाला र फलफूल प्रसस्त मात्रामा देख्न पाईन्छ । महिनावारी मा फलफूल र तरकारीमा लाग्नु हुदैन भन्ने अन्धविश्वास र परम्परालाई तोड्दै महिना वारी भएको वेला गह्रगो काम नगरि तरकारी बाली गोडमेल गर्ने उनि बतनउन्छीन् आफूले लगाएको तरकारी बाट टन्नफलेको तरकारी निलासैनमा रहेको आफ्नै होटलमा प्रयोग हुनेगरेको उनि बताउन्छन् । उनले आफ्नो बारीमा बन्दा, सिमि, रायो, काउली, तपसिलका उल्लेखित परिमाण मा मसाला वाली पनि फलाउने गरेको उनि बताउन्छीन् ।

उत्पादित तरकारीहरु
प्याज ३ कट्टा
अदुवा १ कट्टा
धनिया १ कट्टा
हल्दी १ कट्टा
खुर्सानी १कट्टा
लसुन १ कट्टा

उनको भनाई छ अरुले गरेको राम्रा कामको देखासिकि तुरुन्तै घरमा आएर परिक्षण गरिहाल्ने आफुमा जाँगर छ भन्ने भन्नुहुन्छ । आजकाल हरुले च्याउ खेति गरेको देखेर आफुले पनि घरमा च्याउ उमानै हालेको उनि बताउन्छन् । सुरुमा फागले महिनावारी भएको वेला दहि, दुध खाएको सार्बजनिक धारामा नुहाउने गरेको काट्ने महिलाहरु अहिले उनको प्रसंशा गर्दै आफु पनि फगुको जस्तै परिवर्नन हुन तम्तयारका साथ लाग्ने छु भन्ने सहमतिमा छौं भन्नुहुन्छ । फागु भन्छिन् हालको नयाँ महिला स्वास्थ्य स्यम सेविका एलिसा रोकाया, बसन्ती रोकाया, उज्जला रोकायाले पनि आफ्नो देखा सिकी गरि घरका मानिस सगँ जवरजस्ती दुध, दहि मागिखाने गरेको र ३ वटै जना ले साविककै धारामा नुहाउने गरेको भन्नुहुन्छ । फगुको अन्तीम भनाई धाँमि झाँक्रि को तालिम परुष धाँमि झाँक्रि लाई मात्र नभएर महिला धाँमि झाँक्रिलाई दिनु पर्छ महिलाका कुरा काट्ने महिला नै हुन् भन्नुहुन्छ । उहाँ भन्नुहुन्छ पोइली घरमा गएकि छोरी पनि महिनावी हुदा तुरुन्त माईति घरमा आउने गरेको किनकि दुध दहि खान पाईन्छ र सुरक्षित कोठा सुत्न पाईन्छ भनेर आउन्छन् भन्नुहुन्छ ।

अन्तमा फागु जस्तै महिनावारी, दलित नभनी घरमा भएको दुध, दहि सबैलाई खुवाउने महिला बिरलै पाईन्छन् । एक पटक उनलाई पूर्ण सरसफई भएको ठाँउमा भर्मण मा जाने अवसर मिलाई दिएर पूर्ण सरसफाइ घोषणा गर्नका लागि गाउँ गाउँ मा सस्थाबाट परिचालित गरेको खण्डमा पूर्ण सरसफाइ अभियानलाई अगाडि बढाउन थप उर्जा मिल्नुका साथै छिट्टै सफलताको शिखरमा पुग्न सकिन्थ्योकि ? भन्नेमा म प्रेम खड्कालाई लागेको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ५ : भिजिबिलिटी

गाउँपालिका अन्तर्गत ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनाका क्रियाकलापहरुको उपभोक्ता, सरोकारवाला तथा आम जनमानसमा सन्देश प्रवाह गर्नको लागि यस आर्थिक वर्षमा तपसील बमोजिमका माध्यमबाट प्रचार प्रसार गरिएको छ ।

क.सं.	माध्यम	मिति	प्रसारण गरिएको विषयवस्तु
१	पत्रपत्रिका		• योजना दिगो व्यवस्थापन गोष्ठी सम्पन्नको स्वामीकार्तिक दैनिक पत्रिकामा प्रकासीत गरीयो । • पूर्ण सरसफाइ, महीनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन र पोषण सम्मेलनको स्वामीकार्तिक दैनिक पत्रिकामा प्रकासीत गरीयो ।
२	अन्य सूचना शिक्षा सञ्चार सामाग्रीहरु		गाउँपालिकाको प्रत्येक वडाहरुमा महीनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन र योजना दिगो व्यवस्थापन सम्वन्धि प्रतिबद्धता पत्र फल्याक्स मा प्रिन्ट गरी बितरण गरीयो ।

उपरोक्त भिजिबिलीटी सम्बन्धी सामाग्रीहरुको प्रति संलग्न गरिएको छ ।

GOVERNMENT OF NEPAL EUROPEAN UNION Ministry for Foreign Affairs of Finland

अनुसूची ६ : जनशक्ति विवरण

आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा यस गाउँपालिकामा परियोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा गाउँकार्यपालिका कार्यालय, परियोजना, परियोजना सहयोग इकाई तथा सहयोगी संस्थाहरुवाट तपसील बमोजिम जनशक्ति परिचालन भएका थिए ।

क्र.सं.	कर्मचारीको नाम	कार्यालय	पद	जम्मा अनुमानित योगदान (महिनामा)
परियोजनाको तर्फवाट (अन्य गा.पा. मा समेत सहयोग गर्ने गरि				
१.	नरबीर ऐडी	RVWRMP/TSU, बाजुरा	नि. जलश्रोत सल्लाहकार	१२ महिना
२.	दिभाकर दुवाल	RVWRMP/TSU, बाजुरा	जिबीकोपार्जन अधिकृत	६ महिना
३.	अमर बि.क.	RVWRMP/TSU, बाजुरा	सि. जलश्रोत प्राविधिक	१२ महिना
सहयोगी ब्याक्तिवाट परिचालित कर्मचारीहरुको विवरण				
१	हेमराज उपाध्याय	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	फिल्ड संयोजक	१२ महिना
२	दल बहादुर खड्का	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	फिल्ड संयोजक	१२ महिना
३	गोरख बहादुर थापा	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	सब-ईन्जिनियर	९ महिना
४	ध्रुब राज थापा	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	सब-ईन्जिनियर	२ महिना
५	प्रेम खड्का	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	सरसफाइ प्रबर्द्धक	१२ महिना
६	दिपक नाथ	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	सरसफाइ प्रबर्द्धक	१२ महिना
७	देब बहादुर थापा	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जलस्रोत प्राबिधिक	१२ महिना
८	चक कुवर	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जलस्रोत प्राबिधिक	१२ महिना
९	लोकेन्द्र बहादुर रोकाया	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जलस्रोत प्राबिधिक	१२ महिना
१०	बम बहादुर रोकाया	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जलस्रोत प्राबिधिक	४ महिना
११	दिल बहादुर बि.क.	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जलस्रोत प्राबिधिक	४ महिना
१२	धन बहादुर के.सी.	गौमुल गाउँपालिका/RVWRMP बाजुरा	जिबिकोपर्जन प्रबर्द्धक	१२ महिना